

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Sint-Damiaanstraat te Wommelgem

**Ward Decramer
Vanessa Vander Ginst**

**Tienen, 2018
Studiebureau Archeologie bvba**

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Sint-Damiaanstraat te Wommelgem

**Ward Decramer
Vanessa Vander Ginst**

**Tienen, 2018
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Sint-Damiaanstraat te Wommelgem

Initiatiefnemer:	Condominium Development Godefriduskaai 12 bus 501 2000 Antwerpen
Projectleiding:	Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Vanessa Vander Ginst Nick Van Liefferinge (assistent-bodemkundige)
Auteurs:	Ward Decramer en Vanessa Vander Ginst
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2018, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoudstafel

Inhoudstafel	p. 1
Hoofdstuk 1 Samenvatting van het uitgevoerde bureauonderzoek	p. 3
Hoofdstuk 2 Landschappelijk booronderzoek	p. 7
2.1 Beschrijvend gedeelte	p. 7
2.1.1 Administratieve gegevens	p. 7
2.1.2 Microreliëf en bodem	p. 10
2.1.3 Onderzoeksopdracht en vraagstellingen	p. 15
2.1.4 Onderzoeksmethode en -technieken	p. 16
2.1.5 Afwijkingen ten aanzien van de vooropgestelde onderzoekstrategie- en methodes	p. 18
2.1.6 Terreingesteldheid	p. 21
2.2 Assesmentrapport	p. 28
2.2.1 Resultaten van het landschappelijk booronderzoek	p. 28
2.2.2 Interpretatie van het onderzochte gebied	p. 35
2.2.3 Conclusie	p. 40
2.2.4 Afweging vervolgonderzoek	p. 42
2.3 Synthese	p. 42
Hoofdstuk 3 Programma van maatregelen	p. 45
4.1 Beschrijvend gedeelte	p. 45
4.1.1 Administratieve gegevens	p. 45
4.2 Gemotiveerd advies	p. 47
4.3 Programma van maatregelen voor vooronderzoek in uitgesteld traject	p. 47
4.3.1 Aanleiding van het vervolgonderzoek	p. 47
4.3.2 Resultaten van het bureauonderzoek	p. 47
4.3.3 Resultaten van het landschappelijk booronderzoek	p. 48
4.3.4 Aanbevelingen	p. 48
4.3.5 Voorziene afwijkingen van de Code Goede Praktijk	p. 48
Bibliografie	p. 49
Bijlagen	p. 51
Bijlage 1: Paleobooinventaris	p. 53
Bijlage 2: Fotoinventaris	p. 69

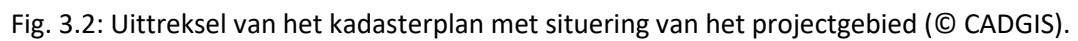
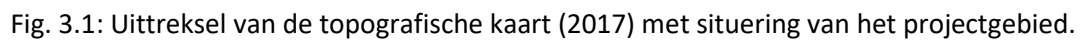
Hoofdstuk 3 Programma van maatregelen

4.1 Beschrijvend gedeelte

4.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2016K33 (bureauonderzoek) 2018H4 (landschappelijk booronderzoek)
Aanleiding:	De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande verkavelingsvergunningsaanvraag. De archeologienota werd opgemaakt voor een geplande verkavelingsvergunningsaanvraag in een projectgebied dat buiten de vastgestelde archeologische zones ligt en met een oppervlakte van 14 050 m ² . Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3 000 m ² of meer bedraagt (Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Vanessa Vander Ginst OE/ERK/Archeoloog/2015/00030 Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Assistent-archeoloog	Ward Decramer
Locatie:	Wommelgem, Sint-Damiaanstraat (fig. 3.1 en 3.2) Bounding box: punt 1: x= 160192, y= 209854 punt 2: x= 160378, y= 210007 Wommelgem, Afd. 1, Sectie C, percelen 518R3, 518M2, 518N2, 517G4, 518K3, 517N4, 517L4, 517H4 (fig. 3.2).
Periode uitvoering:	03-08-2018 t.e.m. 06-08-2018
Relevante termen¹⁶:	Landschappelijke boringen; bodems met sterke menselijke impact; anthrosols.

¹⁶ Thesaurus: <https://inventaris.onroerendergoed.be/thesaurus>

4.2 Gemotiveerd advies

Op basis van de uitgevoerde vooronderzoeken (bestaande uit een bureauonderzoek (ID 1117, projectcode 2016K33) en een landschappelijk booronderzoek (projectcode 2018H4)) kan worden beargumenteerd dat een vervolgonderzoek in de vorm van verkennende boringen en proefsleuven niet nodig is. Er kan met voldoende zekerheid worden vastgesteld dat er geen potentieel archeologisch relevante sites op dit deel van het terrein meer aanwezig zijn.

Volgens de bodemkaart worden er plaggenbodems gekarteerd die voor een goede conservatie van grondsporensites zouden gezorgd hebben. Het terrein is sinds de tweede helft van vorige eeuw bebouwd geweest met industriegebouwen en bijgebouwen. Het landschappelijk booronderzoek wees uit dat de antropogene humus A-horizont (cf. plaggenbodems) geheel afwezig zijn en dat de quartaire C-horizont overal werd aangesneden en grotendeels volledig is weggegraven. Door de ingrijpende antropogene impact op het bodemarchief kan er geconcludeerd worden dat er geen relevante archeologische niveaus meer aanwezig zijn. Het potentieel voor datawinst is quasi nihil. Op basis van deze bevindingen wordt kostenbaat geen vervolgonderzoek geadviseerd.

4.3 Programma van maatregelen voor vooronderzoek

4.3.1 Aanleiding van het vervolgonderzoek

Op het terrein wordt een verkaveling gerealiseerd van acht meergezinswoningen met ondergrondse parking/kelder, verschillende bouwloten en een wegnis. De afbraakwerken van het voormalige gebouw en de aanleg van de wegnis met bijhorende nutsvoorzieningen zijn reeds uitgevoerd. De verstoringsdieptes reiken van 1,5 m tot 3,5 m onder het huidige maaiveld.

4.3.2 Resultaten van het bureauonderzoek

Het projectgebied situeert zich in het centrum van Wommelgem in de provincie Antwerpen ter hoogte van de Sint-Damiaanstraat. Geomorfologisch ligt het projectgebied op de rand van een hoger gelegen plateau met uitzicht over de Moffenloop. De afwatering van het gebied loopt via deze Moffenloop, een als tweede categorie geklasseerde rivier die deel uitmaakt van het Beneden-Scheldebekken en die uitmondt in de Rollenbeek. Het onderzoeksgebied ligt tussen een hoogte van ca. 10,75 m en 12 m TAW (fig. 2.4 en 2.5), met een lichte helling van oost naar west. Het maaiveld is relatief vlak te noemen.

Op basis van het bureauonderzoek kon de afwezigheid van eventuele archeologische sites onvoldoende gestaafd worden. Er werd een plaggenbodem gekarteerd met een potentieel voor *in situ* bewaarde paleobodems wat de kans bewaarde steentijd artefactensites verhoogde. De aanwezigheid van een plaggendek verhoogt ook de kans op de conservatie van eventuele grondsporen sites. De impact van de industriegebouwen en bijhorende bijgebouwen op het bodemarchief kon echter onvoldoende worden ingeschat. Omwille van deze onzekerheid was archeologisch vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem noodzakelijk.

4.3.3 Resultaten van het landschappelijk booronderzoek

Om de bodemgesteldheid van het terrein in te schatten en om te bekijken of een intacte paleobodem (o.a. podzol) aanwezig was, werd een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd.

Samenvattend werden er geen sporen teruggevonden van een intacte paleobodem (podzol) die *in situ* artefactensites zou kunnen bevatten. Een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem de vorm van landschappelijke boringen met als doel om steentijd artefactensites op te sporen, heeft bijgevolg geen elementen opgeleverd die op de aanwezigheid hiervan zouden wijzen. Er werden geen oude plagniveaus meer aangetroffen gezien de antropogene humus A-horizont volledig ontbrak. De oorspronkelijke Ap-horizont is vermoedelijk in het verleden volledig afgegraven met minstens een deel van de natuurlijke ondergrond. De historische bebouwing sinds de tweede helft van de 20ste eeuw, heeft het bodemarchief structureel verstoord. Zodoende is er een zeer laag potentieel voor de aanwezigheid van *in situ* bewaarde grondsporensites. Het terrein is zeer sterk vergraven en wordt geclassificeerd als een anthrosol onder het OT-bodemtype.

4.3.4 Aanbevelingen

Gezien de vaststelling van het ontbreken van een archeologisch relevante site op het terrein door de aanwezigheid van een sterk verstoord en vergraven bodemarchief, wordt geen verder archeologisch (voor)onderzoek geadviseerd.

4.3.5 Voorziene afwijking van de Code Goede Praktijk

Niet van toepassing.